

**ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА СМЕТНАТА ПАЛАТА
НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

**за периода
01.04.2015 -
31.12.2015 г.**

Уважаеми дами и господа,

През 2015 г. върховната одитна институция на България продължи да се развива съобразно приетия нов Закон за Сметната палата. Одитната дейност бе реорганизирана, като бяха изградени 6 одитни дирекции. Сред приоритетите ни бе укрепването на капацитета на Сметната палата чрез реализирането на успешно приключилия проект “Подобряване на професионалната компетентност на служителите

в Сметната палата на Република България за осъществяване на ефективна и ефикасна одитна дейност“, осъществен с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“. За по-нататъшното модернизиране и с цел постигането на по-голяма ефективност продължихме да внедряваме специализиран одитен софтуер, както и да синхронизираме одитната методология с най-добрите международни практики и в съответствие с международните стандарти.

Предизвикателството пред Сметната палата занапред е тя да бъде обърната към гражданите, да се насочва към най-чувствителните за обществото теми и към проблемните области, които се нуждаят от реформи. Стремежът ни е да осигурим на Народното събрание надеждна информация, с която ще подпомогнем вас, народните представители, както и всички държавни органи, в усилията да реализират своите програми и политики.

Съгласно Закона за Сметната палата внасям в Народното събрание Отчета за дейността на Сметната палата на Република България за периода от 01.04.2015 г. до 31.12.2015 г.

Цветан Цветков

**Председател на Сметната палата
на Република България**

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	4
1.	Кратко описание	4
2.	Резултати от извършените финансови одити	4
3.	Резултати от извършените одити за съответствие	7
4.	Резултати от извършените одити на изпълнението	10
5.	Резултати от извършените специфични одити	17
6.	Публичен регистър	21
7.	Административно наказване	22
II.	УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	23
1.	Структура	23
2.	Институционален и административен капацитет	24
3.	Обучение и квалификация	25
4.	Методология	25
5.	Одитен софтуер	25
III.	СЪТРУДНИЧЕСТВО	26
1.	Държавни органи, професионални и неправителствени организации	26
2.	Международна дейност	28
IV.	ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ	28

I. ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. Кратко описание

Структурата на Сметната палата е изградена в съответствие с приетия в началото на 2015 г. Закон за Сметната палата (ЗСП)¹. Според него Сметната палата се състои от председател, двама заместник-председатели и двама членове.

Председателят на Сметната палата бе избран от Народното събрание на 26 март 2015 г., а двамата заместник-председатели и двамата членове – на 9 април 2015 г.

Двамата членове са представители на професионални организации – Института на дипломираните експерт-счетоводители и Института на вътрешните одитори в България, участват в приемането на одитните доклади и одитният процес вече не е затворен в рамките на институцията.

През периода 01.04. - 31.12.2015 г. Сметната палата е провела 25 заседания. По време на тези заседания са приети 190 решения. В съответствие с чл. 54 на ЗСП, Сметната палата е приела 4 одитни доклада и одитни становища (3 с одитно становище за заверка с резерви и 1 одитно становище за отказ за заверка). Приети са още 42 одитни доклада (20 одитни доклада за одити за съответствие, 13 - за одити за изпълнение и 9 - за специфични одити). Един доклад е изпратен на Прокуратурата на Република България поради наличие на данни за престъпление. Един доклад е изпратен на Агенцията за държавна финансова инспекция, два - на Министерския съвет и 13 - на председателите на общински съвети, поради наличието на данни за вреди и за нарушения.

2. Резултати от извършените финансови одити

С финансовите одити се реализира един аспект от основната задача на Сметната палата - да контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации. Финансовият одит представлява независима оценка, която завършва с изразяване на становище с разумна увереност доколко финансовият отчет

¹ обн. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2015г.

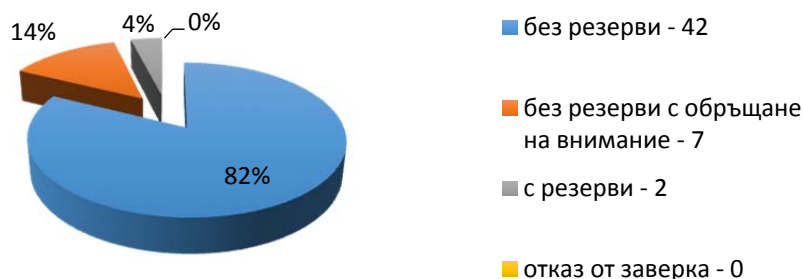

на бюджетната организация дава вярна и честна представа за неговото финансово състояние и имущество в съответствие с рамката за финансова отчетност.

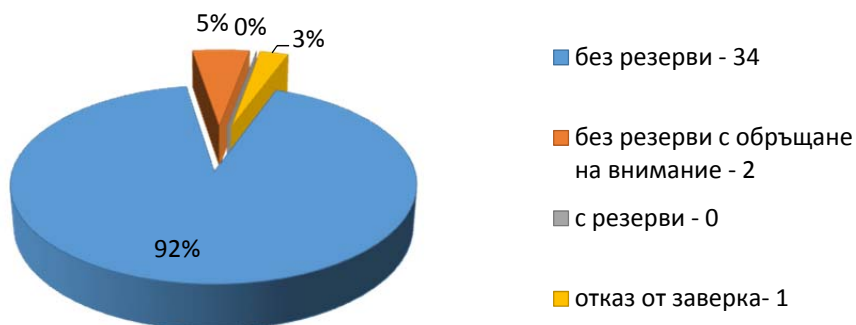
През периода 01.04. - 31.12.2015 г. са приети одитни доклади и становища в резултат от извършени финансови одити както следва:

№ по ред	ГРУПИ ОБЕКТИ	ВИДОВЕ СТАНОВИЩА				ОБЩО
		БЕЗ РЕЗЕРВИ	БЕЗ РЕЗЕРВИ С ОБРЪЩАНЕ НА ВНИМАНИЕ	С РЕЗЕРВИ	ОТКАЗ ЗА ЗАВЕРКА	
1.	Министерства и ведомства	42	7	2		51
2.	Държавни висши училища и БАН	34	2	-	1	37
3.	Общини	104	31	8	4	147
	ОБЩО	180	40	10	5	235

Становища - министерства и ведомства

Становища - държавни висши училища и БАН

2.1.Изводи от приключените през периода финансови одити на министерства, ведомства и държавни висши училища

При финансовите одити се констатираат повтарящи се грешки и нередности, една част от които са отстранени по време на одитите, а други остават некоригирани във финансовите отчети. Сред съществените **некоригирани** грешки и нередности са:

- Неспазване на счетоводни принципи (принцип за предпазливост, принцип за текущо начисляване) и общи правила при изготвянето на годишен финансов отчет;
- Неправилно осчетоводени активи, включително инфраструктурни обекти и участия в търговски дружества;
- Неправилно осчетоводени банкови гаранции;
- Неправилно отчетени разходи за дейността (лихви, ремонт, абонамент и др.);
- Неспазване на изискванията за провеждане на годишна инвентаризация, включително на вземанията и задълженията;
- Неактуализиране на актове за собственост на сгради.

Коригираните грешки и нередности при одитите на финансовите отчети на министерства, ведомства и държавни висши училища са:

- ✓ Неначислен данък върху приходите от стопанска дейност;
- ✓ Грешки при отчитането на поети и възникнали ангажименти за разходи и нови задължения;
- ✓ Неправилно осчетоводени разходи;
- ✓ Неосчетоводяване на мажоритарни дялове и акции в предприятия.

2.2.Изводи от приключените през периода финансови одити на общини

Продължават да се установяват грешки и нередности, които остават **некоригирани** и във финансовите отчети на общините:

- Неспазване на счетоводни принципи и общи правила при изготвянето на годишен финансов отчет;
- Неправилно се отчитат разходи за дейността (за ремонт, за персонала, за консултантски услуги, за лихви);
- Неправилно осчетоводени дълготрайни активи, включително материални активи и участия в търговски дружества;
- Неправилно отписани несъбрани вземания;
- Неизвършена пълна инвентаризация на активите и пасивите;
- Неправилно отчетени приходи, разходи, трансфери и операции с финансови активи и пасиви по програми и проекти от ЕС;
- Неправилно осчетоводяване на банкови гаранции, записи на заповед или учредени залози върху вземания или неотписани условни вземания и задължения.

Грешки и нередности, които в процеса на одитите са **коригирани**:

- ✓ Неправилно осчетоводени дълготрайни материални активи и ремонт на активи;
- ✓ Неправилно осчетоводени ангажименти и задължения за разходи;
- ✓ Неправилно осчетоводени текущи приходи и разходи за дейността.

3. Резултати от извършените одити за съответствие

През разглеждания период са внесени и приети с решение на Сметната палата 20 одитни доклади за извършени одити за съответствие. При извършените одити са изследвани областите: бюджет, имущество, обществени поръчки и системи за финансово управление и контрол. В резултат на одитите са формирани оценки и изводи за финансовото управление на бюджетните средства и имуществото на одитираните организации и са дадени препоръки за подобряването им.

3.1.Изводи от приключените през периода одити за съответствие

3.1.1.Бюджет

3.1.1.1 Министерство, ведомства и държавни висши училища

В бюджетите на министерства, ведомства и държавни висши училища са констатирани следните съществени отклонения и несъответствия:

- Несъответствие с правната рамка при провеждането на конкурси за научни проекти, финансирани от държавния бюджет;
- Сключени граждански договори със служители с предмет на договорите, сходен с дейността по трудовите споразумения;
- Допуснато е закупуване на подаръчни предмети със стойности над определените във вътрешните правила, които не са свързани с посрещане на гости от чужбина или провеждане на обществени мероприятия;
- Не са обхванати всички приходоизточници при планирането на приходите, както и е установена неефективност на действията по събиране на приходите, което е довело тяхното намаление, както и до увеличаване на просрочените вземания и отписване на вземания.

3.1.1.2 Общини

Съществени отклонения и несъответствия са констатирани и в бюджетите на общините:

- Не са въведени ред и начин за осъществяване и документиране на контрола върху ефективното планиране, както и подобряване на събираемостта на приходите от местни данъци и такси;
- Вътрешни актове относно таксата за битови отпадъци не съответстват на нормативните изисквания;
- Общинският съвет не утвърждава план-сметка за приходите от такса за битови отпадъци и за разходите, свързани със сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване;
- Не се осъществяват законосъобразно и в съответствие с вътрешната нормативна уредба разходи по граждански договори, разходи за гориво за автомобилите и машините, разходи за извършени текущи ремонти, отчитането на служебни аванси.

3.1.2. Имущество

3.1.2.1 Министерства, ведомства и държавни висши училища

При одитите на министерства, ведомства и държавни висши училища са констатирани някои съществени отклонения и несъответствия при управление на имуществото:

- Не са разработени и утвърдени или не са изчерпателни вътрешните правила, които регламентират дейността по управлението на имоти - държавна собственост;
- Застроените имоти - публична държавна собственост, не са застраховани, в нарушение на изискването на чл. 12, ал. 1 от Закона за държавната собственост;
- Не са определени ред за отчитане, контрол и експлоатация на транспортните средства, конкретни задължения на длъжностните лица, свързани с процеса на управление и контрол на дейността.

3.1.2.2 Общини

Сметната палата продължава да установява съществени отклонения и несъответствия и при управление на общинското имущество:

- Липсват или не са предприети действия за актуализиране на вътрешни нормативни актове, уреждащи придобиването, управлението и разпореждането с общинско имущество, в съответствие с действащото законодателство;
- Не са предприети своевременни действия за съставянето на актове за общинска собственост за поземлените имоти, преминали в собственост на общината по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи;
- Актовете за общинска собственост не се съхраняват в съответствие с нормативните изисквания;
- Не са създадени регистри за общинските предприятия и за юридическите лица с нестопанска цел, в които участва общината;
- При управление на търговските дружества с общинско участие не се спазват норми от приетите вътрешни актове за възлагане на бизнес-задачи и задължения на управителните органи за представяне на периодични отчети и бизнес - програми;
- Допуснато е безвъзмездно ползване на имоти - публична общинска собственост, без правно основание и в нарушение на действащите нормативни и вътрешни актове.

3.1.3. Обществени поръчки

3.1.3.1 Министерство, ведомства и държавни висши училища

В областта на обществените поръчки министерствата, ведомствата и държавните висши училища допускат съществени отклонения и несъответствия, сред които са:

- Не са актуализирани вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки в съответствие с настъпилите промени в правната рамка;
- Действащите вътрешни правила не регламентират изцяло процесите, свързани с планиране и възлагане на обществени поръчки;
- Не е регламентиран във вътрешни актове и не е осъществяван предварителен контрол за законосъобразност на решенията и действията, свързани с възлагането на обществени поръчки;
- В част от договорите не са включени клаузи на отговорност при забава или неизпълнение на задълженията от страна на изпълнителите, с което не са защитени финансовите интереси на възложителя;
- Посочени са изисквания, които дават предимство и необосновано ограничават участието при възлагане на обществени поръчки;
- Извършени са разходи без да е приложен режимът за възлагане на обществени поръчки.

3.1.3.2 Общини

Открити са съществени отклонения и несъответствия при възлагането и изпълнението на обществени поръчки и от общините:

- Не е извършвано годишно планиране и определяне на потребностите от възлагане на обществени поръчки;
- Вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки на някои общини не са в съответствие с изискванията на ЗОП и със структурата на общината. Съществуват и общини, в които не са приети вътрешни правила за регламентиране на процесите, свързани с обществени поръчки;
- Извършени са разходи без възлагане на обществени поръчки, при наличие на основание за това, в нарушение на нормативните изисквания;
- Нарушения, свързани със създаване на необосновани пречки за участие;

- Не са издадени решения за промяна на обявления и/или документации на обществени поръчки, свързани с осигуряване на законосъобразност на процедурите, отстраняване на пропуски или явна фактическа грешка при наличие на законово основание за това;
- Неправилно са прекратявани процедури за обществена поръчка, обявени чрез възлагане с публична покана;
- В състава на комисии за провеждане на процедури по ЗОП не са включени членове, притежаващи необходимата професионална квалификация;
- При изпълнението на договори за възлагане на обществени поръчки не е спазен крайният срок за изпълнение на договор, а при приемане на дейности по изпълнение на договор не е упражнен предвиденият контрол от страна на възложителя.

3.1.4. Системи за финансово управление и контрол

Констатираните съществени отклонения и несъответствия по отношение на системите за финансово управление и контрол в одитираните организации са:

- Не са актуализирани вътрешните правила в министерства и общини за провеждането им в съответствие с действащото законодателство и организационната структура, както и с всички дейности и процеси в организациите;
- Не е извършено идентифициране и оценка на всички рискове, което не позволява въвеждането на адекватни контролни дейности за минимизирането им;
- Не е регламентиран и осъществен предварителен контрол за законосъобразност преди извършването на част от разходите;
- Системата за двоен подпис не е прилагана непрекъснато и последователно;
- В утвърдените правила за финансово управление и контрол не са регламентирани процедури за осъществяване на вътрешен контрол на дейностите по придобиване, управление и разпореждане с общинската собственост, а при наличие на утвърдени правила и процедури контролните механизми са действали частично и непоследователно;
- Не са приложени предвидените мерки за контрол върху изпълнение на договорни задължения на концесионер, с оглед опазването и правилното управление на предоставеното общинско имущество на концесия.

4. Резултати от извършените одити на изпълнението

Сред основните приоритети в одитната дейност на Сметната палата през 2015 г. са изпълнението на специфичните за България препоръки за постигане на националните цели и приоритети по Стратегия Европа 2020, управлението на дейностите за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от природни бедствия и реализирането на контролни функции в защита на живота и здравето на хората.

През 2015 г. с решение на Сметната палата са приети одитни доклади за 13 извършени одити на изпълнението. За други 13 одитни задачи изпълнението приключва през 2016 г. С одити на изпълнението са обхванати следните тематични области:

Приет одитен доклад през 2015	Преходни одитни задачи (2015-2016)
Икономика и енергетика	
Изпълнение на целите на Европейския съюз и националните цели за производство и използване на биогорива	Дейност на Българската агенция за инвестиции
Здравеопазване и социални услуги	
Спешна медицинска помощ	Контрол върху дейностите по профилактика и диспансеризация на задължително здравноосигурените лица в РБ на възраст до 18 години
Социални услуги в община Русе	
Социални услуги в община Търговище	
Образование и наука	
Социални и икономически ефекти от оптимизирането на училищната мрежа	Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
Изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания	Професионално образование за заетост
Превантивна, регулаторна и контролна дейност	
Контролна дейност по безопасност на храните	Превенция и действия по преодоляване на последиците от наводнения
Регулаторна и контролна дейност на Комисията за регулиране на съобщенията	
Регионално развитие и общини	
	Изпълнение на проект „Развитие на общинската инфраструктура“ Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Търговище Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Балчик

	Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Пазарджик
Управление на средства от Европейския съюз	
Мерките на подхода Лидер в ПРСР	Изпълнение целите на Оперативните програми и приноса им за изпълнение целите на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г.
Проекти за енергийна ефективност на жилищата и жилищните сгради	Ефективност и ефикасност на контрола, упражняван от министъра на земеделието и храните върху дейността на Разплащателната агенция
Проекти в областта на железопътната инфраструктура по ОП „Транспорт“	Разработване на планове за управление на риска от наводнения
Дейности по приоритетна ос 1 от ОП „Околна среда“	Принос на Хоризонт 2020 за постигане на целите на НПП България 2020 и националните стратегически документи
Дейности по приоритетна ос 2 от ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика“	

4.1.Изводи от приключилите през периода одити на изпълнението

4.1.1. Енергетика

Одит на изпълнение на целите на Европейския съюз и националните цели за производство и използване на биогорива за периода от 01 .01. 2008 г. до 31.12.2012 г.

Отсъствието на изграден механизъм за координация не осигурява ангажираност и съпричастност на всички отговорни институции и не способства за предприемане на единни, своевременни, ефикасни и ефективни действия за изпълнение на целите на ЕС и националните цели за биогоривата.

Дадени са 17 препоръки на министъра на енергетиката, една препоръка към министъра на икономиката и 3 препоръки на министъра на околната среда и водите.

4.1.2. Здравеопазване и социални услуги

Извършени са два одита с предмет ефективност и ефикасност на социалните услуги за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2014 г. в общините Русе и Търговище.

Дейността по предоставяне на социални услуги в общините Русе и Търговище се осъществява ефективно и ефикасно по отношение на изпълнение на дейностите, заложи в годишните планове за развитие на социалните услуги и по отношение на осигурения финансов ресурс за осъществяване на дейността, който способства за предоставянето на съществуващите социални услуги и разкриването на нови.

Необходими са допълнителни и съществени усилия за повишаване на ефективността и ефикасността на предоставените социални услуги във връзка с: планиране в годишните планове на ясни и конкретно определени цели за изпълнение на стратегиите за развитие на социалните услуги; оценка на потребностите от социални услуги в процеса на ежегодното планиране; организация и управление на човешките ресурси, особено при осигуряването на необходимата численост и устойчивост на капацитета; отчитане и контрол на дейността; повишаване на публичността и информираността на потребителите; въвеждане на правила за организация, управление и контрол на социалните услуги.

В резултат от одита са формулирани 9 препоръки до кмета на община Русе, 4 препоръки до кмета на община Търговище, 2 препоръки до председателя на Общински съвет, гр. Търговище и 5 препоръки до директора на общинско мероприятие „Социален патронаж“ - Търговище.

Одит на изпълнението на дейността по оказване на спешна медицинска помощ за периода от 01.01.2010 г. до 30.06.2014 г.

Показателите за изпълнение на дейността през одитирания период не са подобрени спрямо периода 2007-2008 г., когато е извършен предходен одит на спешната медицинска помощ. Дейността по оказване на достъпна, качествена и своевременна спешна медицинска помощ **не е ефективна и ефикасна.**

В резултат от одита са дадени 14 препоръки на министъра на здравеопазването.

4.1.3. Образование и наука

Социални и икономически ефекти от оптимизирането на училищната мрежа за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Спазвани са утвърдените правила за изпълнение на мерките и дейностите, финансирани по Националната програма за оптимизация на училищната мрежа. Създадени са условия за намаляване на негативните социални и икономически ефекти от процеса на консолидация на училищата в страната поради намаляване броя на училищата и обезлюдяване на отделни райони.

Докладите за направените оценки по години отчитат **добра реализация на програмата.** Успешното изпълнение се дължи на избрания подход на функциониране на Националната програма – централно финансиране на дейностите по оптимизация на училищната мрежа, доброволност на участие и възможност за самостоятелно вземане на решения, в съответствие с дейностите, критериите и финансовите параметри на програмата.

В резултат от одита са дадени 3 препоръки до министъра на образованието и науката.

Одит „Изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания за периода от 01.08.2011 г. до 31.12.2014 г.“

Основният извод в резултат на одита е, че поради пропуските и недостатъците в дейността си, структурите в системата на Министерството на образованието и науката **не са осигурили ефективното изпълнение** на Националната стратегия за научните изследвания и не гарантират постигането на стратегическата цел за превръщането на българската наука във фактор за развитието на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности.

Фонд „Научни изследвания“ **не е управляван ефективно и не е изпълнил** основната си функция - развитие на науката в полза на икономиката.

Координацията по рамковите програми на Европейския съюз и финансирането на проекти по тях **не е ефективна и ефикасна и не подпомага** интегрирането на българската наука в европейското изследователско пространство. Ограничен е международният обмен на знания чрез реализирането на проекти и ползването на съвременни научни инфраструктури от българските учени.

На министъра на образованието и науката са дадени 21 препоръки за подобряване на дейността, на управителя на Фонд „Научни изследвания“ - 4 препоръки, и на председателя на Българската академия на науките - 2 препоръки.

4.1.4. Превантивна, регулаторна и контролна дейност

Одит за ефективност и ефикасност на контролната дейност по безопасност на храните за периода от 01.01.2010 г. до 30.06.2014 г.

Забавено е цялостното нормативно осигуряване на подзаконната нормативна база за официалния контрол, което създава възможност за разнородни практики. Контролната дейност по безопасност на храните е осъществявана в условията на **недостиг** на финансови и материални ресурси. Добре обучените кадри не са мотивирани и не могат да бъдат задържани, поради което е високо нивото на текучество.

За одитирания период **липсва увереност, че са предприети всички мерки** за предупреждение на гражданите, закупили опасни продукти, за които има уведомление

по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. Резултатите от проведено национално представително проучване могат да бъдат определени като критични и показват, че сред населението няма категорична разпознаваемост на БАБХ като орган, осъществяващ основна контролна функция по безопасност на храните.

Препоръките, отправени към министъра на земеделието и храните са 10, а към изпълнителния директор на БАБХ - 29.

Одит „Регулаторна и контролна дейност на Комисията за регулиране на съобщенията“ за периода от 01.01.2011 г. до 31.12.2014 г.

Установените нарушения от Комисията за регулиране на съобщенията намаляват четири пъти през 2014 г. спрямо 2011 г., което е индикатор за ефективност на контролната дейност и коригиране на поведението на доставчиците на електронни, пощенски и достоверителни услуги в резултат на наложените имуществени санкции.

4.1.5. Управление на средства от Европейския съюз

Дейност на Управляващия орган на Програмата за развитие на селските райони по управлението на Програмата за развитие на селските райони в частта на ос 4 Лидер и мярка 511 „Техническа помощ“ за периода от 01.01.2008 г. до 31.12.2013 г.

Подзаконовите актове, регламентиращи прилагането на част от мерките и подмерките по ос 4 от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), са издадени със **значително забавяне** спрямо нормативно определения срок, което се отразява на стартирането на мерките. Не са спазени и първоначално заложените изисквания за обявяването на

определения брой приеми по мерките, което е наложило извършването на две промени в ПРСР, с които нормата се привежда в съответствие с реалните условия.

Констатирани са **пропуски и слабости**, които поставят под съмнение прозрачността и справедливостта на направения избор на местни инициативни групи.

Дадени са 13 препоръки на министъра на земеделието и храните.

Проекти за енергийна ефективност на жилищата и жилищните сгради в България през периода 2012 – 2015 г.

През целия одитиран период координацията и комуникацията между различните участници в изпълнението на проектите **не е добра**, което води до значително забавяне на дейностите по проектите.

Дадени са 4 препоръки на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Одит на изпълнението на Оперативна програма „Транспорт“ в частта на изграждане на железопътната инфраструктура по приоритетна ос 1 за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2013 г.

През 2010 г. по Оперативна програма „Транспорт“ **няма проектна готовност** за изпълнение на железопътни проекти, което създава предпоставки за загуба на средства от Кохезионния фонд.

Два проекта (Пловдив-Свиленград, Фаза 2: участък Първомай-Свиленград и Септември-Пловдив) са оценени като **високорискови** за приключването им в рамките на програмния период 2007-2013 г.

Недостигът на финансов ресурс влияе негативно върху изпълнението на всички проекти.

Дадени са три препоръки на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и пет препоръки - на генералния директор на ДП НКЖИ.

Одит за съответствие на системите за верификация и сертификация на разходите по приоритетна ос 1 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за отпадъчни и питейни води в населени места с над 2 000 екв. ж. и в населени места с под 2 000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали“ от Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“, за периода от 01.01.2010 г. до 30.06.2013 г.

Налице са случаи на **неефективен** предварителен и последващ контрол за законосъобразност на договорите за възлагане на обществени поръчки, както и за контрол върху изпълнението им.

За голяма част от проектите **не са извършени** планираните проверки на място, като приоритетно са проверявани проекти, по които са представени окончателни искания за средства.

Дадени са 9 препоръки на министъра на околната среда и водите.

Одит за съответствие на приоритетна ос „Повишаване на ефективността на предприятията и насърчаване развитието на благоприятна бизнес среда” по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013”, за периода 01.01.2007 – 31.12.2012 г.

Определените с насоките за кандидатстване критерии за оценка **не дават** напълно точни и недвусмислени указания към оценителите и не създават предпоставки за ефективно оценяване.

В критериите за допустимост на проектите **липсва** критерий, оценяващ правилното представяне на разходите, съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване.

При проверките на процедурите по мониторинг и верификация са констатирани **несъответствия** с действащите правила, различен подход от страна на Управляващия орган при наличие на идентични случаи, свързани с верификацията на разходи, **недостатъчно** ефективни контроли, които не са идентифицирали пропуски и грешки от страна на бенефициентите.

Дадени са 11 препоръки на министъра на икономиката.

4.2. Обобщени изводи от одити на изпълнението

И през този отчетен период Сметната палата оценява по-скоро **критично** изпълнението на одитираните дейности. Едновременно с това се полагат **усилия за въвеждане на добри практики** в одитираните институции и ускоряване на усвояването на средствата от ЕС. Необходимо е по-отчетливо да се постави акцент върху постигане на целите и удовлетворяване на обществените очаквания.

Сред по-съществените **отклонения** от принципите на доброто управление са:

- Забавяне при приемане и нарушения при изпълнение на правни актове;
- Неадекватно планиране;
- Неспазване на планирани срокове;
- Неприлагане на принципите за обективност и прозрачност;
- Различен подход при наличие на идентични случаи;

- Липса на одитна следа;
- Незадоволителен напредък по проекти;
- Нарушаване на принципа на текущо начисляване;
- Недостатъчно ефективно и ефикасно управление на средства от ЕС;
- Неефективно управление на проекти и програми, финансирани с национални и европейски средства;
- Неравнопоставеност при достъп до публични услуги;
- Загуби от ускорено предоставяне на възнаграждение за такси във връзка с банково обслужване.

В резултат на извършените одити Сметната палата отправи значителен брой препоръки, насочени към причините за констатираните проблеми. Добросъвестното им изпълнение от отговорните органи допринася за трайно преодоляване на посочените слабости и повишаване на ефективността на управлението.

Посочените негативни оценки са резултат от:

- Лоша координация на отговорни институции;
- Недостатъчно ресурсно обезпечаване;
- Недостатъчно информационно осигуряване на управлението;
- Неадекватно планиране;
- Формално и непоследователно прилагане на контролните процедури;
- Липса на критерии за оценка на риска.

5. Резултати от извършените специфични одити

С решение на Сметната палата са приети одитни доклади за 9 извършени специфични одити относно финансовото отчитане на политическите партии, изпълнението на държавния бюджет, бюджетите на НЗОК и ДОО, разходите на БНБ и търговските дружества.

5.1.Изводи от приключените през периода специфични одити

5.1.1. Одити на отчети за изпълнението на бюджети

Отчет за изпълнението на централния бюджет и отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2014 г.

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне и представяне в Сметната палата на отчета за изпълнението на централния бюджет и на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2014 г. По структура и съдържание отчетите **съответстват** на изискванията на Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г. и Закона за публичните финанси.

Установено е **съответствие** на предоставените трансфери по отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2014 г. и отчетите на първостепенните разпоредители с бюджет. **Спазени** са законовите изисквания и вътрешните правила и е осъществен контрол при изпълнението и отчитането на показателите по приходите, разходите, трансферите и бюджетното салдо на държавния бюджет за 2014 г.

Управлението и контролът на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на централния бюджет и на отчета за изпълнението на държавния бюджет са в **съответствие** с правната рамка във всички съществени аспекти, с изключение на превишаването от някои първостепенни разпоредители с бюджет на определените лимити по показатели „ангажименти за разходи, поети през 2014 г.“ и „нови задължения за разходи, натрупани през 2014 г.“

Отчет за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

Изготвеният отчет за изпълнението на бюджета на НЗОК за 2014 г. **съответства** по структура и съдържание на Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2014 г. Отразените в отчета приходи, разходи и трансфери **съответстват** по характер на определените в Закона за здравното осигуряване.

Не е спазена разпоредбата на чл. 30, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване за внасянето на отчета за изпълнение на бюджета на НЗОК за 2014 г. чрез министъра на здравеопазването и Министерски съвет в Народното събрание не по-късно от 30.06.2015 г. **и не е спазено** изискването на § 14 от ЗБНЗОК за 2014 г. относно внасяне чрез Министерския съвет в Народното събрание на отчет за текущото изпълнение на бюджета на НЗОК към 30 юни 2014 г.

Не са утвърдени вътрешни правила за организация на бюджетния процес на НЗОК съгласно чл. 7, ал. 7 от Закона за публичните финанси, което е направено по време на одита.

Извършените през годината промени по бюджета на НЗОК са в **съответствие** с нормативните изисквания. Изпълнението на бюджета е отчетено в съответствие с показателите на ЗБНЗОК за 2014 г.

Отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) в Националния осигурителен институт (НОИ) за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при **спазване** на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета **отговарят** на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. и Кодекса за социално осигуряване, с изключение на незначителна сума отчетена като приход, вместо финансиране. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са отразени **вярно** в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. и са в съответствие с действащото законодателство.

По отношение на изпълнението на бюджета на ДОО е констатирано, че събраните през 2014 г. приходи **не покриват** извършените разходи. През одитирания период продължава тенденцията разходите за пенсии да изпреварват приходите от осигурителни вноски. Недостигът от средства по бюджета на ДОО е покрит с получената допълнителна субсидия от държавния бюджет, която е с 3,1 на сто в повече спрямо предходната година, а спрямо началото на реформата от 2000 г. увеличението е над 20 пъти.

Системите за финансово управление и контрол са **адекватни и ефективни**, с изключение на осъществяван, но **нерегламентиран** във вътрешни правила предварителен контрол преди изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО.

Отчет на бюджетните разходи на Българската народна банка (БНБ) и тяхното управление за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

Управлението на процесите по съставяне, изпълнение и отчитане на бюджетните разходи на БНБ е в **съответствие** с правната рамка във всички съществени аспекти и е осъществено в условията на адекватни и ефективни контролни механизми, интегрирани в информационната система на БНБ.

Общата банкова информационна система SAP (ОБИС SAP) осигурява минимум тройно равнище на контрол и верификация на всеки счетоводен запис, с което е осигурен постоянен мониторинг на всички стопански операции и е минимизиран рискът от допускане на съществени грешки.

Управлението на процеса по възлагане на обществените поръчки през одитирания период е в **съответствие** с нормативните изисквания, с изключение на непроведени поръчки по реда по Закона за обществените поръчки за гориво, ремонт на автомобили и мобилни телекомуникационни услуги.

5.1.2. Одити на политически партии, коалиции от партии и инициативни комитети по Изборния кодекс

Наблюдава се общо ниво на подобряване на отчетността на политическите партии. Проблеми се наблюдават предимно при местните коалиции и инициативни комитети.

Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в изборите за членове на Европейския парламент от Република България, проведени през 2014 г.

Политическите субекти - политически партии, коалиции от партии и инициативни комитети, са **спазили** срока, регламентиран в Изборния кодекс, за представяне пред Сметната палата на отчетите си за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборната кампания.

Нормативните изисквания за представяне в хода на предизборната кампания пред Сметната палата на изискуемата информация за публикуване в ЕРИК **не са спазени** от две политически партии и две коалиции от партии.

Установени са **неотчетени** разходи от 7 политически субекта.

Политическите субекти са спазили законовото изискване за общия размер на финансирането на предизборната кампания.

Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в изборите за народни представители за Народно събрание, проведени през 2014 г.

От одитираните политически субекти е **спазен** срокът, регламентиран в Изборния кодекс, за представяне пред Сметната палата на отчетите за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборната кампания.

Нормативните изисквания за представяне в хода на предизборната кампания пред Сметната палата на изискуемата информация за публикуване в ЕРИК **не са спазени** от четири политически партии и три коалиции от партии.

Установени са неотчетени приходи от четири партии.

Спазени са забраните относно източниците за финансиране и подпомагане на кампанията от одитираните политически субекти, с изключение на една политическа партия и една коалиция от партии, финансирани от юридически лица.

Установени са допуснати **грешки** при отчитане на разходи или неотчетени разходи от 15 политически субекти.

Политическите субекти са **спазили** законовото изискване за общия размер на финансирането на предизборната кампания.

5.1.3. Одити на търговски дружества

Одит на „Национална спортна база“ ЕАД (НСБ) за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2014 г.

Дейностите, свързани с управление на дружеството, **не са в пълно съответствие** с правната рамка и договорите през одитирания период. Уставът на дружеството не съдържа пълната информация за структурата на капитала, включваща паричните и непаричните вноски в него; не са утвърдени стратегия за развитие на дружеството и бизнес програми – дългосрочни и годишни.

Въпреки установената тенденция на финансова дестабилизация през одитирания период, дружеството не е финансово зависимо от кредитори, финансира се изключително за сметка на собствени средства, и е в ликвидно състояние, позволяващо своевременно и в пълен обем да изпълни своите краткосрочни задължения за сметка на текущите си активи, като запазва финансовата си автономност и има нисък финансов риск.

Не е спазен редът за отдаване под наем, предвиден в Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала, в част от проверените договори за отдаване под наем на дълготрайни материални активи.

През одитирания период **не са действали** адекватни управленски механизми, които да гарантират спазване на Закона за обществените поръчки. Не е извършвано възлагане на обществените поръчки, основано на планиране, с което е създаден риск за неправилна преценка на необходимостта от провеждане на процедури/поръчки и на вида им.

5.1.4. Одит, възложен с Решение на 43-то Народно събрание от 29.04.2015 г.

Одит на изпълнението „Ефективност и ефикасност на банковия надзор, осъществяван от Българската народна банка за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

През одитирания период **не са осигурени** необходимите предпоставки за ефективно изпълнение на дейността по банков надзор:

✓ Утвърдените вътрешни правила, уреждащи правомощията и процедурите на банковия надзор, **не са систематизирани и не създават** ясна и непротиворечива рамка, която да регламентира цялостно дейността по надзора, като обхващат всички етапи от дейността и нивата на управление.

✓ Налице е концентрация на почти всички правомощия, компетентности и отговорности по банков надзор в подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банков надзор“.

✓ **Не е изграден** механизъм за взаимодействие и координация, с включени ясни и синхронизирани задължения и отговорности на длъжностните лица, както по вертикала, така и по хоризонтала между отделните йерархични нива, което поражда риск за ефективното и прозрачно осъществяване на надзорната дейност.

Процесът на планиране **не осигурява** необходимите условия за ефективно изпълнение на банковия надзор, като не са предприети навременни действия за адекватно ресурсно осигуряване на дейността. През одитирания период не е създадена добра вътрешна организация на процеса по планиране на надзорните инспекции и

предпоставки за своевременна реакция на банковия надзор при възникнали обстоятелства. **Липсва** проследимост на процеса, ясно определени отговорности на длъжностните лица и срокове за осъществяване на конкретните дейности.

В резултат на одита се дават 13 препоръки на Управителния съвет на БНБ, изпълнението, на които ще бъде проверено през ноември 2016 г.

6. Публичен регистър

Публичният регистър е създаден към председателя на Сметната палата, с цел подпомагане на правомощията му, възложени от Народното събрание, по прилагането на Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности (ЗПИЛЗВДД). Публичният регистър е отговорен за декларирането на имуществото, доходите и разходите на лицата, заемащи висши държавни и други длъжности в Република България.

Дирекция „Публичен регистър“ продължи поддържането на добре функциониращите система на деклариране и механизъм на проверка на имуществените декларации, подавани от лицата попадащи в обхвата на закона. Системата на деклариране, както и механизмът на проверка на имуществените декларации се утвърдиха като ефективен инструмент за превенция и борба с корупцията сред лицата, заемащи висши държавни длъжности, за насърчаване доброто управление сред всички нива в държавата - изпълнителна власт, съдебна власт, местна власт и политически партии.

Проведена бе кампания по приемане и обработване на ежегодните имуществени декларации, подадени до 30 април 2015 г., от **7 077 лица на висша държавна длъжност**, както и приемането на встъпителните и финални декларации. Също такава кампания бе проведена и по приемане на встъпителните и финални декларации, подадени от кметовете и заместник-кметовете на общини, кметовете и заместник-кметовете на райони и председателите на общински съвети, участвали в местните избори, проведени през месец октомври 2015 г. Извършена беше публикация на имуществените декларации в електронния Регистър на лица, заемащи висши държавни длъжности, на интернет страницата на Сметната палата. Подготвиха се списъците с имената на лицата, техните съпруг/а и ненавършили пълнолетие деца, с цел изискване на информация от държавните и общински органи, органите на съдебната власт и други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване, необходима за извършване на проверките.

Извършена бе проверка на ежегодните имуществени декларации за **14 261** задължени лица, включително техните съпрузи и ненавършили пълнолетие деца. Проверката приключи с **228 заключения за несъответствие**. Проверката на встъпителните и финални декларации, подадени от задължените лица за периода 01.01.2015 г. - 06.11.2015 г. приключи с **50 заключения за несъответствие**.

Извършена беше проверка на встъпителните и финални имуществени декларации, подадени от кметовете и заместник-кметовете на общини, кметовете и заместник-кметовете на райони и председателите на общински съвети, участвали в местните избори, проведени през месец октомври 2015 г., както и на други задължени по закона лица:

а) по отношение на **484 задължени лица**, подали финални декларации, както и техните съпрузи и ненавършили пълнолетие деца;

б) по отношение на **475 задължени лица**, подали встъпителни декларации, както и техните съпрузи и ненавършили пълнолетие деца.

Проверката приключи с общо 178 заключения за несъответствие.

Проверките по чл. 7 от ЗПИЛЗВДДД бяха извършени своевременно при спазване установените от закона срокове. Констатациите за несъответствие бяха **публикувани на интернет страницата на Сметната палата**, съгласно изискванията на закона. Съгласно чл. 8 от закона, за лицата, които не подадоха декларации, съответно уведомление в законоустановените срокове, бяха съставени **актове за установяване на административни нарушения** и издадени **наказателни постановления**.

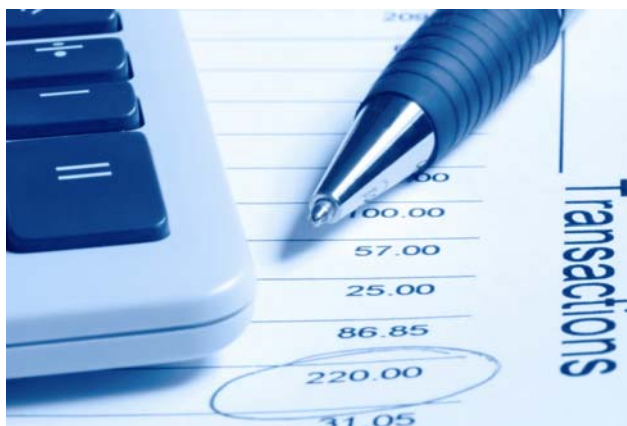
Списъците с имената на лицата, за които проверките приключиха със заключение за несъответствие бяха **изпратени на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите** за предприемане на действия по реда на глава четиринадесета или петнадесета от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и **председателя на Държавна агенция "Национална сигурност"**, в съответствие с чл. 7 от ЗПИЛЗВДДД.

Формата на публикуваната информация предоставя възможността да се правят справки за имущественото състояние за всяко от лицата, да се проследява промяната в имуществото и доходите им през периода на заемане на длъжността, да се обследват случаи на необосновано забогатяване сред тях и редица други справки, което играе съществена роля за превенция на корупцията.

По отношение на външната оценка на постигнатите резултати, GRECO „Група държави срещу корупцията“ към Съвета на Европа извърши мониторинг и подготви Доклад за оценка на България в рамките на Четвъртия кръг на мониторинга на Групата на тема „Превенция на корупцията по отношение на народните представители, съдиите и прокурорите“. Обект на мониторинга беше дейността на дирекция „Публичен регистър“ по прилагането на ЗПИЛЗВДДД, обследваха се имуществените декларации, системата на деклариране и постигнатите резултати от механизма за проверка на имуществените декларации на народните представители, съдиите и прокурорите, попадащи в обхвата на закона. **Докладът беше приет от GRECO без препоръка към Сметната палата, което е атестат за добрата работа на Сметната палата.**

7. Административно наказване

Със ЗСП бяха възстановени правомощията на Сметната палата за налагане на санкции за нарушения на Закона за обществените поръчки. Освен това през отчетния период Сметната палата осъществи административнонаказателна отговорност и по:

- Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности (ЗПИЛЗВДДД);
- Закона за политическите партии (ЗПП);
- Изборния кодекс (ИК);
- Закона за обществените поръчки(ЗОП);
- Закона за публично-частното партньорство.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по ЗПИЛЗВДДД са образувани 128 бр. административнонаказателни преписки и са съставени 128 бр. актове за установяване на административно нарушение (АУАН). По 49 бр. АУАН са издадени наказателни

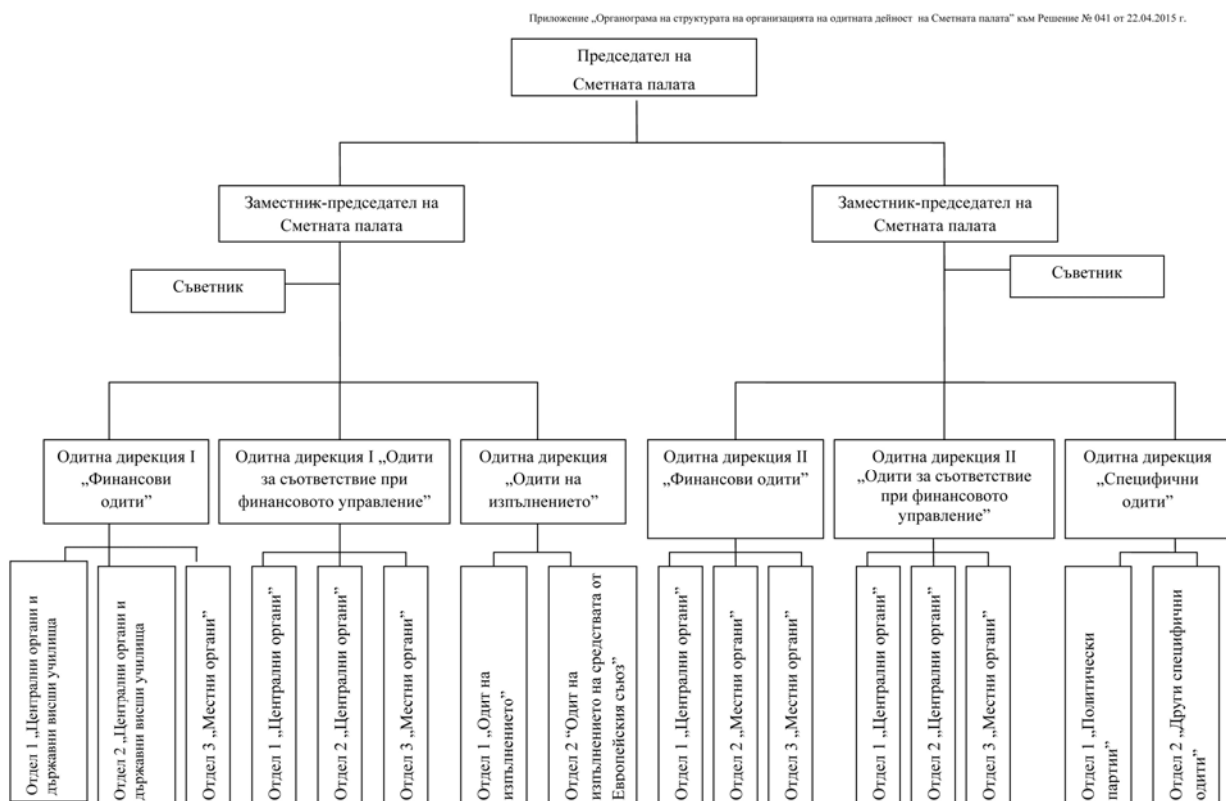
постановления. В 22 случая образуваните производства през 2015 г. са завършени с предупреждение по чл. 28 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН). Издадени са 47 резолюции за прекратяване и 10 резолюции за спиране на образуваните административнонаказателни производства.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по Закона за политическите партии и Изборния кодекс, са съставени 49 акта за установени административни нарушения. По 18 бр. АУАН са издадени наказателни постановления. В 25 случая образуваните производства през посочения период са завършени с предупреждение по чл. 28 от ЗАНН. Издадени са 4 резолюции за прекратяване и 2 резолюции за спиране на образуваните административнонаказателни производства.

В резултат от осъществения контрол в областта на обществените поръчки и в изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по ЗОП, в периода от 01.04.2015г. до 31.12.2015 г. са съставени 130 акта за установяване на административни нарушения. По 17 бр. АУАН са издадени наказателни постановления. В 27 случая образуваните производства през 2015 г. са завършени с предупреждение по чл. 28 от ЗАНН. В останалите случаи административно наказващия орган се е произнесъл в рамките на законово установения срок след 31.12.2015 г.

II. УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. Структура

Съгласно приетия през 2015 г. Закон за Сметната палата одитната и административната дейност на институцията са реорганизирани. Одитната дейност от осем одитни отделения се обособи в шест одитни дирекции. Одитните дирекции са изградени на функционален принцип съобразно видовете одит, които извършва Сметната палата, като две са одитни дирекции „Финансови одити“, две са одитни дирекции „Одити за съответствие на финансовото управление“, една одитна дирекция „Одити на изпълнението“ и една одитна дирекция „Специфични одити“. Към одитните дирекции се обособиха отдели, както и изнесени работни места на територията на страната. Одитните дирекции се ръководят от директори и определен със заповед на председателя на Сметната палата отговорен заместник-председател.

При осъществяване на своите функции Сметната палата се подпомага от администрация, която през 2015 г. се състои от 3 дирекции и 5 звена – дирекциите „Публичен регистър“, „Правно-нормативно осигуряване“, „Административна дейност“ и звената „Методология на одитната дейност“, „Международна дейност и проекти“, „Медийна политика и връзки с обществеността“, „Сигурност“ и „Вътрешен одит“.

2. Институционален и административен капацитет

Към 31.12.2015 г. в Сметната палата работят 435 служители. За периода от 01.04.2015 г. до 31.12.2015 г. са прекратени трудовите правоотношения с 36 служители, от които: поради придобито право за пенсия за осигурителен стаж и възраст - 16 бр.; във връзка с настъпили структурни промени и оптимизиране на организационната структура на Сметната палата – 6 бр.; поради предявено искане за освобождаване от страна на служител – 6 бр.; поради постъпване на държавна служба - 2 бр.; срещу уговорено обезщетение – 2 бр.; със служител, който не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълнение на възложената работа – 1 бр.; по време на определения срок за изпитване – 1 бр.; поради болест, довела до трайно намалена работоспособност – 1 бр.; поради настъпила смърт на служител - 1 бр.

Назначени са 19 служители, от които: стажант-одитор – 3 бр.; одитор – 1 бр.; експерти, подпомагащи одитния процес – 3 бр.; служители с ръководни функции – 2 бр.; служители на експертни длъжности – 3 бр.; служители с технически функции – 7 бр., като от тях 2 служители на длъжност по ПМС № 66/ 1996 г.

Към 31.12.2015 г. в одитните дирекции на Сметната палата работят 328 служители, от които: директори на одитни дирекции – 6 бр.; началници в отдели в одитните дирекции – 16 бр.; 249 одитори, 51 стажант – одитори и 6 експерти и специалисти с технически функции, които подпомагат одитната дейност. Одиторите и стажант-одиторите на Сметната палата са 300 бр., от които 120 (112 одитори и 8 стажант-одитори) работят в изнесените работни места на Сметната палата. В администрацията работят 107 служители по основното длъжностно разписание на Сметната палата.

В Сметната палата функционира Съвет по иновации и Специализиран съвет по управление на риска.

3. Обучение и квалификация

Всички служители, които работят в одитния състав на Сметната палата притежават висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър", като четирима от тях са придобили и образователна и научна степен „доктор“. Основната част притежават икономическо образование (285) и юридическо образование (25), а останалите (18) са с техническо или друго образование.

В администрацията 86 служители са с висше образование, от които 74 притежават образователно–квалификационна степен „магистър“ и един е с придобита образователна и научна степен „доктор“.

През периода от 01.04.2015 г. до 31.12.2015 г. са проведени 12 бр. специализирани обучения за поддържане и развитие на професионалната квалификация на общо 208 служителите на Сметната палата. Обученията са в следните области:

- Счетоводната отчетност на бюджетните организации;
- Закон за обществените поръчки (ЗОП);
- Преглед на практиката по прилагане на Наръчника за прилагане на Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) и одитната дейност на Сметната палата;
- Устройството и структурата на публичните финанси. Закон за публичните финанси. Общински бюджет. Организация на бюджета на местно ниво;
- Управление на изпълнението чрез прилагане на програмното и ориентирано към резултатите бюджетирание;
- Управление на средствата от структурните инструменти на ЕС – ЕСФ, ЕФРР и КФ.

4. Методология

Осъществяването на одитната дейност в съответствие с международно признатите одитни стандарти през 2015 г. се подпомага от звено „Методология на одитната дейност“. Основните функции на звеното са свързани с проследяване на развитието на международните стандарти на Върховните одитни институции и внасяне на предложения за промени в методологията по отделните видове одит в съответствие с новите изисквания, предоставяне на методологична помощ при решаване на въпроси, свързани с одитната дейност. Цел на Сметната палата е и да проучва, анализира и популяризира добрите одитни практики, като ги възприема чрез Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти и адаптира към одитната дейност на Сметната палата. Наръчникът е актуализиран през 2015 г., в резултат на направени оценки и анализ на възникналите потребности. Звено „Методология на одитната дейност“ е приело и указания, касаещи одитната дейност и прилагането на международно признатите одитни стандарти.

5. Одитен софтуер

Продължават дейностите по въвеждането на одитния софтуер Pentana Vision в одитната дейност на Сметната палата. Целта на продукта е да се повиши ефективността на одитния процес и да се осигури спазването на приложимата одитна методология. След като през 2014 г. в рамките на изпълнението на проекта по Оперативна програма „Административен капацитет“ “Подобряване на професионалната компетентност на служителите в Сметната палата на Република България за осъществяване на ефективна и ефикасна одитна дейност“ се вгради методологията по видове одит в съответни модули на софтуера, през 2015 г. стартираха 35 пилотни одита. Като следват приет план-график, пилотните одити ще дадат възможност за анализ на ползите от софтуера, както и ще помогнат за окончателни настройки преди широкото използване на Pentana Vision в одитната дейност през 2016 г.

В одитната дейност на Сметната палата се използва и специализиран софтуер за анализ на бази данни ACL. Използването на софтуера е обезпечено с достатъчно лицензи и обучени служители и е създадена организация за продължаващо обучение и обучение на новопостъпили служители от екип от 10 обучители по работа с ACL.

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО

1. Държавни органи, професионални и неправителствени организации

Сметната палата си сътрудничи с държавни органи за повишаването на ефективността на контрола и борбата с престъпността и корупцията. В изпълнение на своите отговорности институцията работи с Прокуратура на Република България, Национална агенция за приходите, Агенция за държавна финансова инспекция, Агенцията по обществени поръчки и др.

Институцията поддържа партньорски отношения с професионални и неправителствени организации с цел обмен на добри практики и професионално развитие, иницира и участва в професионални дебати. Разширяват се контактите с професионални и неправителствени организации като средство за насочване на вниманието на гражданското общество върху проблемни области в публичния сектор.

Сметната палата е инициатор и участник в обществени форуми, професионални дебати и обсъждания за проблемни области и тенденции в управлението на публичните средства с участието на професионалния бранш и неправителствения сектор. Сметната палата бе инициатор и домакин на две значими прояви с международно участие - кръгла маса на тема „Младежката заетост – предизвикателства и решения и конференция на тема „Ролята на външния одит за ефективното управление в публичния сектор“.

Кръглата маса „Младежката заетост – предизвикателства и решения“ беше организирана съвместно от Европейската сметна палата и Сметната палата на Република България с участието на представители на Европейската комисия и членове на българското правителство. Сметната палата участва в дебатите и представи заключенията от свой одит за осигуряването на заетост на младежите със средства от Европейския съюз в рамките на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси.“

Конференцията на тема „Ролята на външния одит за ефективното управление в публичния сектор“ се проведе във връзка с две важни годишнини – 135 години от създаването и 20 години от възстановяването на Сметната палата.

Конференцията, която се превърна в широко поле за дискусии за ролята на външния одит за по-ефективното управление в публичния сектор, се проведе с участието на президента на ЕВРОСАЙ, председателя на ЕСП, евродепутати, представители на Европейската комисия, на законодателната и изпълнителната власт, на Института на дипломираните експерт-счетоводители, Института на вътрешните одитори в България, Националното сдружение на общините в България и др.

С цел да се създадат условия за подобряване на публичността и прозрачността на финансирането на предизборните кампании на участниците в изборите, Сметната палата подписа меморандум за сътрудничество с четири неправителствени организации за предизборната кампания за изборите за общински съветници и кметове на 25 октомври 2015 г. - Институт за развитие на публичната среда, Асоциация "Прозрачност без граници", "Българско сдружение за честни избори и граждански права - национална асоциация" и Сдружение "Гражданска инициатива за свободни и демократични избори. Инициативата е продължение на вече създадената практика институцията да работи активно с гражданските организации за спазване на изискванията на Изборния кодекс.

2. Международна дейност

Международната дейност на Сметната палата през отчетния период бе фокусирана към изпълнението на една от целите в Стратегията за развитие на Сметната палата за периода 2013-2017 година – превръщането на Сметната палата в равностоен и желан партньор на другите върховни одитни институции за обмен на професионални знания и опит.

Приоритетните направления в международната дейност са: спазване на ангажиментите и използване на възможностите, произтичащи от членството на България в Европейския съюз, членството на Сметната палата в международните професионални организации (ИНТОСАЙ, ЕВРОСАЙ и др.), развитие на многостранното и двустранното сътрудничество и създаване на условия за прилагане на добрите одитни практики.

Сметната палата участва като пълноправен член в **Контактния комитет (КК)** на ръководителите на върховните одитни институции на страните членки на ЕС и ЕСП. Делегация на СП представи българската одитна институция на годишната среща на Контактния комитет в гр. Рига.

В рамките на сътрудничеството в КК, представители на Сметната палата участват в дейността на работните групи по Структурни фондове VII, оперативната група по европейски счетоводни стандарти в публичния сектор, мрежата за одит на Стратегията Европа 2020 и работна група по ДДС, мрежата за одит на фискалната политика (като наблюдатели) и в оперативната група по Европейския банков съюз (като наблюдатели).

През отчетния период СП участва в следните международни **паралелни одити**, извършвани в рамките на КК :

- одит за по-добро оползотворяване на познанията за конкурентоспособност – разкриване на добри практики относно системите за управление на кариерната реализация на завършилите висше образование;
- одит на основните рискове за устойчивост на публичните финанси (като наблюдатели);
- одит на банковия надзор след въвеждането на Единния надзорен механизъм (като наблюдатели);

- одит на приноса на Структурните фондове към Стратегия Европа 2020 в областта на образованието и/или заетостта (като наблюдатели).

Сметната палата продължи да сътрудничи с **Европейската сметна палата** при одитите ѝ в нашата страна. Одитори от Сметната палата участват в качеството на наблюдатели в подготовката и провеждането на одитните мисии на ЕСП в България.

През отчетния период Сметната палата започна участието си в проекта на ЕСП за сътрудничество с националните ВОИ при изготвяне на годишния доклад на ЕСП. Участието на Сметната палата е по темата „Принос на програмата Хоризонт 2020 за ефективно изпълнение на Стратегията Европа 2020“ с планиран за целта в годишната одитна програма одит „Принос на програмата „Хоризонт 2020“ за постигане на целите на Националната програма за развитие „България 2020“.

Сметната палата бе посетена от члена на Европейската сметна палата г-жа Илиана Иванова, която представи резултатите от годишния доклад на ЕСП пред ръководството на СП.

В Сметната палата се проведе среща с г-н Хоаким Нунес де Алмайда, директор на дирекция „Обществени поръчки“ в **Европейската комисия**, на която се обсъдиха възможности за сътрудничество между двете институции в тази област.

Председателят и член на ръководството на Сметната палата участваха в Конференция на тема: „Бюджетът на ЕС, фокусиран върху резултати“, организирана от г-жа Кристилина Георгиева, зам.-председател на ЕК.

Като член на **ИНТОСАЙ** и на **ЕВРОСАЙ** Сметната палата продължи участието си в дейността на тези международни професионални организации на ВОИ и техните работни структури.

Представител на Сметната палата взе участие в работата на Втория младежки конгрес на **ЕВРОСАЙ** в Тел Авив, Израел.

Представители на Сметната палата участваха в годишните срещи на работната група на **ЕВРОСАЙ** по одит на околната среда и оперативната група за одит на етиката, където председателят на Сметната палата изнесе презентация на тема „Защо трябва да се одитира етиката“.

Служители на Сметната палата продължиха редовното си участие в регионалните инициативи на надзорните органи по имуществените декларации и конфликт на интереси.

Представител на Сметната палата участва в обучение за прилагане на Рамката за измерване на изпълнението на ВОИ.

IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

В изпълнение на принципите за публичност и прозрачност, залегнали като един от приоритетите в Стратегията за развитие на Сметната палата за периода 2013-2017 г., институцията продължи и през 2015 г. да оповестява своевременно резултатите от одитната си дейност и да ги представя по достъпен и разбираем начин за потребителите.

Съгласно Закона за Сметната палата на официалната интернет страница на институцията са **публикувани: пълните одитни доклади** за извършените одити, **докладите за изпълнението на препоръките**, дадени от Сметната палата, **съобщенията за връчени одитни доклади** и други документи, свързани с одитната и друга дейност на Сметната палата. През 2015 г. са публикувани: 57 одитни доклада; 234

одитни доклада и становища за заверка на годишните финансови отчети; 44 доклада за резултати от проверките за изпълнение на препоръките; 55 съобщения за връчване.

Публикувани са също образци на документи, списъци и информация по Изборния кодекс във връзка с проведените избори за кметове и общински съветници през 2015 г., по Закона за политическите партии и по Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши и други длъжности, резултатите от проверките на Сметната палата и обратната информация от проверките на Националната агенция по приходите.

Публикувани са още информации за международната дейност, прессъобщения и видеоматериали, информация за разделите „Профил на купувача“ и „Конкурси“.

Статистиката за посещаемостта на интернет страницата показва положителни резултати. Над 163 666 посещения на интернет страницата са регистрирани през годината с около 66 980 посетители. От тях 61% са новите посетители. Най-голям процент са посещенията от България и потребителите, ползващи български език, следват от Германия, Обединено кралство Белгия, Китай, Люксембург, Русия, Холандия и други посетители от всички континенти. По възраст най-голяма е групата на посетителите между 25 и 34 г. – 33,5%, следва групата на най-младите – на възраст между 18-24 г. – 27,5%.

През 2015 г. Сметната палата е дала една пресконференция, а одитната и друга дейност е огласена чрез около 60 прессъобщения и информации за медиите и обществеността. Дейността на институцията е разяснявана и с 15 интервюта в печатни и електронни медии.

Над 1000 са публикациите в печата и електронните медии, свързани с дейността на институцията. Юбилейните събития бяха отразени в медиите с обширни публикации на исторически четива, с фото материали и интервюта.

Във връзка със 135-годишнината от създаването българската Сметна палата и 20 години от възстановяването ѝ бе организирана и специална изложба в Народното събрание, която с документи и фотоматериали представи дълголетната история и традиции на институцията пред представителите на българския парламент и журналисти.

Резултатите от извършените одити през периода от 1 април до 31 декември 2015 г. дават основание да обобщим, че като национален орган за независим външен одит в публичния сектор Сметната палата професионално осъществява своята мисия, стратегически цели и основна задача - да контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните предприятия, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности.

Безспорен принос за това има и приемствеността между всички нейни ръководни екипи.

Преди откриването на фотоизложба, посветена на 135-та годишнина от създаването и 20-та годишнина от възстановяването на Сметната палата, нейният председател Цветан Цветков покани на кафе всички председатели от 1995 г. досега - доц. д-р Георги Николов, проф. Валери Димитров, Лидия Руменова и избраният, но невлязъл в длъжност през 1991 г. проф. Михаил Динев.

На срещата присъстваха и заместник-председателите Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, и Емил Евлогиев, член на палатата, както и членът на Европейската сметна палата Илиана Иванова.

www.bulnao.government.bg

София 1000
ул. "Екзарх Йосиф" 37
president@bulnao.government.bg

